

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 5P/136/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6623202442
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Šupenová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2023:6623202442.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec pred sudcom JUDr. Luciou Šupenovou vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, v zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, bytom ako matka, dieťa rodičov: matka A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: C. D. XXXX/XX, XXX XX C., štátna občianka SR, otec E. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: G. XXX/XX, XXX XX H. I., štátny občan SR, v konaní o zvýšenie výživného, takto

rozhodol:

I. Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Lučenec č.k. 6P/30/2021-118 zo dňa 05.09.2022, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 19.09.2022, vo výroku o výživnom tak, že otec j e p o v i n ý prispievať na výživu maloletého dieťaťa A. B., nar. XX.XX.XXXX, zvýšeným výživným zo sumy 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona na sumu 172,-Eur mesačne vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca k rukám matky, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

II. Zmeškané výživné vo výške 782,35 Eur za obdobie od 04.07.2023 do 19.10.2023 súd p o v o ľ u j e otcovi uhradiť v mesačných splátkach vo výške 100,-Eur mesačne spolu s bežným výživným, až do jeho úplného zaplatenia, pod hrozbou straty výhody splátok, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka - matka maloletého dieťaťa sa svojim návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 04.07.2023 domáhala zvýšenia výživného zo sumy 30,-Eur (v rozsudku č.k. 6P/30/2021 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované dieťa) na sumu vo výške 150,-Eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci.

Svoj návrh odôvodnila tým, že zvýšenie vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa, ktoré je zverené do jej osobnej starostlivosti navrhuje aj vzhľadom k tomu, že otec nemá o maloletú absolútne žiadny záujem. Mal by platiť výživné vo výške 30,-Eur, túto svoju povinnosť si ale absolútne neplní.

Navrhovateľka pravidelne každý týždeň chodí s maloletou do Poltára na terapiu, ako aj na psychiatriu do Rimavskej Soboty. Zvýšili sa jej náklady, má predĺžený rodičovský príspevok na dieťa, ktoré je doteraz plienkované.

2. Z príjmových dokladov v počte 4 ks od Súkromného špecializovaného centra poradenstva a prevencie pre deti a žiakov, in concreto z 18.05.2023, 08.06.2023, 13.04.2023, 24.05.2023 má súd za preukázané, že cena terapie je vo výške 10,- Eur za jedno sedenie. (č.l. 2 spisu)

3. Zo záveru psychologického kontrolného vyšetrenia detského psychiatra J. J. K. zo dňa 16.06.2023 má súd za preukázané, že maloletá má diagnostikovanú úzkosť odlúčenia v detskom veku, enurézu neorganického pôvodu, poruchu aktivity a pozornosti, chronickej a pohybovej alebo hlasovej tikovej poruchy. (č.l. 3 spisu)

4. Z rodného listu maloletého dieťaťa č. XXXX/XXXX, uloženého v knihe narodení J. L. D., M. XXX, N. XXXX, O. XX, E. P. XXX má súd za preukázané, že maloletá je nar. XX.XX.XXXX. Matkou je navrhovateľka a otcom je E. B., N. F., nar. XX.XX.XXXX. (č.l. 4 spisu)

5. Zo záveru správy z Psychologickej spolupráce Súkromného špecializovaného centra poradenstva a prevencie pre deti a žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami Poltár zo dňa 24.05.2023 má súd za preukázané, že maloleté dieťa má diagnostikované:

- aktuálne mentálny vývin v medziach širšej normy,
- náznaky ADHD,
- dieťa afektívne labilné, negativistické, v období raného detského vzdoru so situačnými anxióznymi prejavmi,
- poruchy správania,
- problémy so spaním,
- určité problémy v oblasti stravovania,
- primárne hygienické návyky nemá vytvorené, resp. upevnené,
- záťažové rodinné okolnosti,
- problematické výchovné vedenie.

Z aktuálnej terapeuticko-špeciálnej spolupráce vyplynulo, že u maloletého dieťaťa počas terapeutických sedení pozorovali komplexné pohybové, v poslednom období aj vokálne tiky, ktoré boli výraznejšie zo začiatku ich spolupráce, postupom času sa zmiernovali. Z rozhovoru s matkou a starou matkou vyplýva, že tiky sú u maloletej prítomné od 2 rokov - aktuálne udávajú zhoršenie. V správaní sú u maloletého dieťaťa prítomné prejavy anxiety, hnevu, strach z neznámych predmetov ako napr. vodná posteľ, občasné neobvyklé zmyslové záujmy (najmä ochutnávanie a očuchávanie). V hravej činnosti pozorovali záujem dieťaťa o sociálny kontakt (rada zapájala terapeutku do jednotlivých hier a činností), aj sociálnu reciprocitu, spontánne vyjadrovanie pocitov, ich pomenovanie, adekvátne používanie neverbálnych komunikačných prvkov, očného kontaktu. Zaznamenali občasné dysgramatizmy. Spontánne prinášala prehovor o svojich zážitkoch z domáceho prostredia. Prítomné boli prvky rolovej, aj symbolickej hry, ale v mierne obmedzenej miere.

Odporúčené bolo absolvovanie pedopsychiatrického vyšetrenia s cieľom potvrdiť/vylúčiť" susp. Tourettovho syndrómu. (č.l. 5-6 spisu)

6. Z lustrácie prostredníctvom Úradu geodézie, kartografie a katastra SR v rozsahu celého územia SR má súd za preukázané, že rodičia maloletého dieťaťa nie je sú vlastníčkmi žiadnej nehnuteľnosti na území SR. (č.l. 15-16 spisu)

7. Z odpovede ORPZ ODI Michalovce zo dňa 08.08.2023 má súd za preukázané, že otec maloletého dieťaťa nie je vlastníkom motorového vozidla. (č.l. 31 spisu)

8. Z odpovede Sociálnej poisťovne zo dňa 08.08.2023 má súd za preukázané, že matka sa nachádza v registri poisťencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia vedenom Sociálnou poisťovňou ako fyzická osoba, za ktorú platí štát na dôchodkové poistenie od 28.11.2017 do trvá. Nie je poberateľkou dávok sociálneho poistenia.

Otec maloletého dieťaťa sa v aktuálnom období nenachádza v registri v poisťencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, vedenou Sociálnou poisťovňou. Nie je poberateľom dávok sociálneho poistenia. (č.l. 35 spisu)

9. Z lustrácie v evidencii vozidiel ORPZ ODI Lučenec zo dňa 09.08.2023, má súd za preukázané, že matka nie je vlastníčkou motorového vozidla. (č.l. 40 spisu)

10. Z písomného stanoviska Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 09.08.2023 má súd za to, že matka nie je, ani nebola ku dňu vystavenia odpovede vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie. (č.l. 51 spisu)

11. Z odpovede Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec zo dňa 10.08.2023 má súd za preukázané, že matka maloletého dieťaťa je od 01.11.2017 do stále poberateľkou rodičovského príspevku na maloleté dieťa vo výške 301,-Eur mesačne od 01.11.2017 do stále. Je poberateľkou prídavku na maloleté dieťa vo výške 60,- Eur mesačne. (č.l. 56 spisu)

12. Z odpovede Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce zo dňa 10.08.2023 má súd za preukázané, že otec maloletého dieťaťa je t.č. vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 16.01.2023 a nie je poberateľom žiadnych dávok poskytovaných úradom. (č.l. 61 spisu)

13. Z písomnej správy o povesti doručenej Mestom H. I. zo dňa 18.08.2023 má súd za preukázané, že otec maloletého dieťaťa je evidovaný v evidencii obyvateľov Mesta H. I., na adrese G. XXX/XX, H. I.. Je rozvedený. Má dve deti s priateľkou a jedno dieťa s bývalou manželkou. Majetkové pomery otca im nie sú známe, nebol priestupkovo postihnutý. (č.l. 66 spisu)

14. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec zo dňa 28.08.2023 má súd za preukázané, že matka vyčíslila svoje výdavky:
- na cestovné k špecialistom 100,- Eur mesačne,
- za vykonaný výkon u psychologičky t.j. terapie uhradza sumu 10,-Eur,
- za lieky sumu 20,-Eur mesačne,
- na kúpu plienok sumu 20,-Eur mesačne,
- oblečenie sumu 100,- Eur mesačne,
- kúpu hračiek 20,- Eur mesačne,
- ako aj 100,-Eur mesačne za splátku úveru.
Uviedla, že otec maloletého dieťaťa ju žiadnym spôsobom nekontaktuje a od januára 2022 si neplní vyživovaciu povinnosť. Úrad na základe sociálneho zisťovania v domácnosti a rozhovoru s matkou konštatoval, že matka má vytvorené vhodné bytové a sociálne podmienky pre zabezpečenie riadnej starostlivosti a uspokojovanie potrieb maloletého dieťaťa. Zastáva názor, že zvýšenie výživného je v záujme maloletého dieťaťa. (č.l. 69 spisu)

15. Matka vyčíslila vo svojom písomnom podaní doručenom tunajšiemu súdu dňa 31.08.2023 svoje výdavky nasledovne:
- na materskú škôlku mesačne cca 30,- Eur, za tri mesiace 78,-Eur
- sedenie na týždeň v špecializovanom centre poradenstva pre deti s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami v Poltári 10,- Eur, cesta 20,- Eur týždenne (4 x mesačne = 120,-Eur),
- pravidelne navštevuje v Rimavskej Sobote psychiatrickú ambulanciu, kde uhradza 25,-Eur mesačne,
- plienky 30,-Eur mesačne,
- úver 100,- Eur mesačne,
- nájom vo výške 220,- Eur mesačne. (č.l. 73 spisu)

16. Z príjmových dokladov zo dňa 06.02.2023 J. K. Q. vo Filakove má súd za preukázané, že vo februári 2023 matka uhradila
-78,-Eur poplatok na materskú školu za mesiace september, október, november, december 2022
-10,-Eur terapia hrou v prospech Súkromného špecializovaného centra poradenstva a prevencie pre deti a žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami detto aj 02.03.2023 a 05.04.2023. (č.l. 77 spisu)

17. Z potvrdenia Úradu, práce sociálnych vecí a rodiny Lučenec z 25.08.2023 o poberaní rodičovského príspevku za rok 2023 matkou má súd za preukázané, že tento od januára 2023 do júla 2023 poberala v sume 301,-Eur mesačne, v mesiaci august 2023 vo výške 345,20 Eur.

18. Zo správy Úradu, práce sociálnych vecí a rodiny Michalovce zo dňa 08.09.2023 z prešetrenia pomerov v domácnosti otca maloletého dieťaťa, ktorý uviedol, že sa s bývalou priateľkou zmierili a opäť býva s ňou. Je nezamestnaný, vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Nemá žiadny príjem. Z tohto dôvodu nevie prispievať na chod domácnosti. Všetky výdavky hradia partnerkini rodičia. Otec maloletého dieťaťa si údajne podal žiadosti do rôznych zamestnaní, ale zatiaľ sa nevedel nikde zamestnať. Rodičov má vo Veľkej Británii. Finančne mu zvykli vypomáhať a poslali mu peniaze na

zaplatenie dlžného výživného, ale ešte má zaplatiť za 4 mesiace. K návrhu matky maloletého dieťaťa uviedol, že on nevedel o tom, že matka dieťaťa podala na súd návrh. Zo súdu neobdržal žiadne dokumenty. Údajne nie je v kontakte s matkou dieťaťa, ani s dieťaťom. S návrhom, ani z výškou sumy výživného nesúhlasí, nakoľko nemá žiadny príjem a nemá to z čoho platiť.

V závere Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce skonštatoval, že na základe informácií zistených šetrením je pravdou, že otec maloletých detí v súčasnosti nemá žiadny príjem, ale nič mu nebráni v tom, aby sa zamestnal a zabezpečil si príjem, uhrádzal pravidelne zvýšené výživné, vďaka ktorému by malo dieťa zabezpečenú dôkladnú starostlivosť a všetky potreby zo strany oboch rodičov, ktoré sú potrebné vzhľadom na jej zdravotný stav. (č.l. 92 spisu)

19. Z posudku Mesta Filákov zo dňa 07.09.2023 má súd za preukázané, že matka maloletého dieťaťa je rozvedená. Žije v spoločnej domácnosti s dcérou a so svojou matkou a s bratom. (č.l. 96 spisu)

20. Súd vykonal lustráciu voľných pracovných miest pre osobu s ukončeným základným vzdelaním, kde zistil, že je dostatok voľných pracovných miest v pracovných pozíciách stavebný robotník, pomocný robotník vo výrobe, kde sa sumy miezd pohybujú od 800,- Eur, 2.000,- Eur mesačne, 8,- Eur za hodinu. Dokonca je možnosť aj práce v zahraničí ako pomocného stavebného robotníka, kde sa suma pohybuje okolo 3.000,-Eur mesačne. (č.l. 111-125 spisu)

21. Hmotno-právnu podmienkou toho, aby súd mohol o výške výživného na dieťa opakovane rozhodnúť je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Pokiaľ by súd nemal preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, išlo by vlastne o neprípustné preskúmvanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výšky výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určovanie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodnutia, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Len v prípade, ak má súd preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti. Medzi najčastejšie dôvody zmeny pomerov možno zaradiť uplynutie dlhšieho obdobia od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, ďalej podstatná zmena zárobkových možností a schopností povinného rodiča, prípadne i rodiča, ktorému je dieťa zverené do výchovy, pribudnutie, či ukončenie vyživovacej povinnosti, ktorá bola zohľadňovaná v čase posledného rozhodnutia, u detí nastúpenie ďalšej, vyššej formy štúdia, zabezpečujúcej prípravu na budúce povolanie, zmena zdravotného stavu a iné. V zmysle ustálenej súdnej praxe sa za opodstatnenú zmenu pomerov považuje aj zmena v dôsledku plynutia času (v zásade nastáva uplynutím troch rokov od poslednej úpravy, ak súčasne nenastali iné relevantné skutočnosti), pretože maloleté dieťa rastie a vyvíja sa, s čím sú spojené zvýšené výdavky.

22. Zákon o rodine v § 62 a nasl. upravuje základné pravidlá pre určenie výšky výživného na dieťa. Konkrétne výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného rodiča (v prejednávanej veci otca) musí súd postupovať veľmi prísne zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Snaha povinného rodiča o zníženie vyživovacej povinnosti na najmenšiu možnú mieru je zo zákona eliminovaná tým, že pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti (akejkoľvek) sa neprihliada len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza sa z jeho potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a podobne). V zmysle § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Okrem toho v zmysle § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

23. Vyššie citované zákonné ustanovenia vyjadrujú všeobecné hľadiská, na ktoré súd prihliada pri určení výživovacej povinnosti. Patria k nim predovšetkým odôvodnené potreby dieťaťa, ktoré môžu byť rôzne a sú závislé predovšetkým od veku, zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu obsahu jeho prípravy na jeho budúce povolanie a pod. Výživné pre dieťa totiž neslúži len na uspokojenie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (strava, ošatenie, obuv, atď.), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a pod.). Odôvodnené potreby dieťaťa sú však bezprostredne ovplyvňované aj schopnosťami a možnosťami rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby, ktoré nepresahujú obvyklú, základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú ale reálne možnosti a schopnosti rodičov vyššie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú teda rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Navyše súd prihliadne aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy i prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

24. V tomto konaní má súd za nepochybne preukázané, že na strane maloletého dieťaťa došlo od posledného určenia výživného ku zmene pomerov. Od posledného rozhodnutia o výške výživného rozsudkom Okresného súdu Lučenec č.k. 6P/30/2021-118 zo dňa 05.09.2022, právoplatného dňa 19.09.2022 je maloleté dieťa o rok staršie, trpí ale viacerými závažnými zdravotnými ochoreniami, na základe ktorých je matka nútená navštevovať špecialistov, absolvovať s ním terapie, za ktoré je nutné uhradiť poplatky, ako aj náklady spojené s cestovným a liekmi, čím adekvátne došlo k zvýšeniu jeho odôvodnených potrieb. Zákonite maloleté dieťa podrástlo, na základe čoho sa zvýšili jeho výdavky v súvislosti so stravou, ošatením a drogériou. Sumy, ktoré matka uviedla v konaní, nijakým spôsobom neprekračujú všeobecne známe náklady na tieto položky. Notoricky známou skutočnosťou je vysoká miera inflácie, s tým súvisiace zvyšovanie úhrad za bývanie a poplatkov spojených s bývaním, potravín a služieb, pohonných hmôt, atď. Podstatným je fakt, že výdavky na stravu, ošatenie pre maloleté dieťa sa s jeho rastúcim vekom neustále zvyšujú, čo sa týka aj hygienických potrieb. Matka má maloleté dieťa vo svojej osobnej starostlivosti, t.j. žije s ním v spoločnej domácnosti. Svoju výživovaciu povinnosť si tak voči dieťaťu plní i každodennou starostlivosťou o neho a uspokojovaním jeho bytovej potreby (§ 62 ods. 4 ZoR). Maloleté dieťa býva so svojou matkou, starou matkou a jej maloletým synom v štvorizbovom byte. Je mesačný príjem činí rodičovský príspevok v sume 301,-Eur a prídavok na dieťa v sume 60,-Eur.

Mesačné náklady na pojednávaní počas svojej výpovede vyčíslila:

- 80,-Eur bývanie,
- 20,-Eur plienky,
- 80,-Eur strava,
- 50,-Eur oblečenie,
- 60,-terapie,
- 20,-Eur lieky,
- 78,-Eur MŠ.

Neuniklo pozornosti súdu, že navrhovateľka- matka malol. dieťaťa, tak vo svojich písomných podaniach, ako aj na pojednávaní menila výšku svojich jednotlivých mesačných výdavkov, niektoré ani nepreukázala. Súd niektoré z nich navrhovateľke uznal v nižšej výške ako ich uviedla vo svojich písomných podaniach.

25. Otec maloletého dieťaťa je nezamestnaný, vedený v evidencii ÚPSVaR od 16.01.2023, nepoberá žiadne dávky vyplácané úradom a nemá žiadny príjem. Býva v dome svojej partnerky a jej rodičov. S výdavkami mu vypomáhajú jeho rodičia, ktorý pracujú vo Veľkej Británii. Neuhradil doteraz zmeškané výživné na maloleté dieťa za obdobie 4 mesiacov.

26. Súd v súlade s § 78 ods. 1 ZoR vzhľadom k zmene pomerov na strane maloletého dieťaťa zvýšil výživovaciu povinnosť otca voči nemu ako rodičovi, ktorému nebolo zverené do osobnej starostlivosti.

Súd podľa ustanovenia § 75 ods. 1 ZoR prihladol v prvom rade na odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Súd za odôvodnené potreby maloletého považuje pravidelné mesačné výdavky, ktoré vyplynuli z výsluchu a listinných dôkazov doložených matkou. Súd považoval všetky uvedené položky za základné potreby maloletého dieťaťa a ich výšku za primeranú jeho veku a zdravotnému stavu. Rodičia maloletého dieťaťa nezdediajú spoločnú domácnosť. Matka má maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, žije s ním v spoločnej domácnosti, na základe čoho si svoju vyživovaciu povinnosť voči nemu plní i každodennou starostlivosťou a uspokojovaním jeho bytovej potreby (§ 62 ods. 4 ZoR). Základnou potrebou maloletého dieťaťa je samozrejme aj bývanie a výdavky s tým spojené. Po sčítaní a zvážení všetkých vyššie uvedených výdavkov má súd za to, že odôvodnené potreby maloletého dieťaťa v rámci výživného zo strany otca predstavujú sumu 172,-Eur, s čím matka maloletého dieťaťa na pojednávaní súhlasila.

27. Zákon o rodine v § 62 a nasl. upravuje základné pravidlá pre určenie výšky výživného na dieťa. Konkrétne výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného rodiča (v prejednávanej veci otca) musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Snaha povinného rodiča o zníženie vyživovacej povinnosti na najmenšiu možnú mieru je zo zákona eliminovaná tým, že pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti (akejkoľvek) sa neprihliada len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza sa z jeho potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a podobne). V zmysle § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Okrem toho v zmysle § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

28. Vyššie citované zákonné ustanovenia vyjadrujú všeobecné hľadiská, na ktoré súd prihliada pri určení vyživovacej povinnosti. Patria k nim predovšetkým odôvodnené potreby dieťaťa, ktoré môžu byť rôzne a sú závislé predovšetkým od veku, zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu obsahu jeho prípravy na jeho budúce povolanie a pod. Výživné pre dieťa totiž neslúži len na uspokojenie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (strava, ošatenie, obuv, atď.), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a pod.). Odôvodnené potreby dieťaťa sú však bezprostredne ovplyvňované aj schopnosťami a možnosťami rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby, ktoré nepresahujú obvyklú, základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú ale reálne možnosti a schopnosti rodičov vyššie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú teda rozhodujúce reálne zárobné možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Navyše súd prihladne aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy i prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

29. Súd vykonal lustráciu voľných pracovných miest vhodných pre otca maloletého dieťaťa prostredníctvom portálu ISTEP.sk, pre osobu so základným vzdelaním, kde zistil voľné pracovné miesta v počte 336 v pracovnej pozícii pomocný robotník, pomocný stavebný pracovník s mesačným príjmom od 800,-Eur do 2.000,-Eur. Lustráciu prostredníctvom portálu profesia v počte 142 voľných pracovných miest na území SR v pracovnej pozícii pomocný stavebný robotník, manipulačný pracovník s mesačným príjmom od 750,-Eur do 1500,-Eur, ako aj na obdobné pracovné pozície v zahraničí (Čechy, Nemecko, Rakúsko) od 1.800- 2.500,-Eur. (č.l. 118-125 spisu)

30. Je nutné zdôrazniť, že súd pri zisťovaní možností, schopností a majetkových pomerov otca nevychádzal z jeho momentálnej sociálnej situácie, ale z jeho potencionálneho príjmu, ktorý by mohol dosahovať, ak by riadne využíval svoje pracovné schopnosti s poukazom na deklarované životné náklady, ktoré zjavne nemôže uspokojovať z uvedeného príjmu. Hodnotiac vyššie uvedené skutočnosti, berúc do úvahy odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, prihliadajúc na skutočnosť, že toto sa nachádza v osobnej starostlivosti matky, s ktorou žije v spoločnej domácnosti, a teda táto mu zabezpečuje osobnú starostlivosť na rozdiel od otca, musí byť príslušným spôsobom finančne kompenzovaná. Súd ustálil výšku výživného na maloleté deti v sume 172,-Eur mesačne, aj napriek tomu, že otec pri sociálnom zisťovaní poukázal na svoju momentálne nepriaznivú sociálnu situáciu. Na tomto mieste je ale nutné opakovane klásť akcent na tú skutočnosť, že pri rozhodovaní súdu o zvýšenie výživného vo vzťahu k povinnému rodičovi súd neberie do úvahy len reálne zárobky, ale aj potencionálnu jeho príjmu. Súd lustráciou zistil niekoľko potencionálne vhodných pracovných miest. Súd pri určení výšky výživného vychádzal z potencionality príjmu otca, t.j. z príjmu, ktorý by dosahoval, keby pracoval na pozícii zodpovedajúcej jeho schopnostiam a možnostiam. Neuniklo pozornosti súdu, že otec sa spolieha so svojimi výdavkami na svojich rodičov, ktorí pracujú v zahraničí, býva v dome rodičov svojej priateľky. Podľa názoru súdu, otec by sa ako dospelý človek mal konečne postaviť svojim povinnostiam a záväzkom „čelom“, uvedomiť si a niesť svoju zodpovednosť, prestať s alibizmom a s tým prečo sa čo nedá a konečne sa nespoliehať na druhých, ale na seba! V danej súvislosti súd poukazuje na argumentáciu Ústavného súdu ČR I. ÚS 1335/14 zo dňa 26.05.2014, ktorá je vzhľadom na podobnosť právnej úpravy plne aplikovateľná i na prejednávanej vec: „Akonáhle sa človek stane rodičom, nadobúda určité práva s tým spojené, ale tiež mu začne vznikať určité obmedzenie dané existenciou dieťaťa a jeho záujmami. Ak sa rozhodne preto rodič využívať práva na slobodu pohybu a voľbu povolania, musí mať pritom súčasne na zreteli záujmy svojho dieťaťa, v prejednávanej veci tak záujem na zabezpečení všetkých potrieb svojej dcéry napomáhajúcej všestrannému rozvoju jej osobnosti. V prípade kolízie záujmu dieťaťa a rodiča preváža záujem dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí (pozri napr. čl.1 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.)“

31. Zo zákonných ustanovení citovaných v tomto rozsudku týkajúcich sa určovania rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k maloletým deťom vyplýva, že kritériami určovania rozsahu výživného sú popri odôvodnených potrebách detí aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov. Pri určovaní konkrétneho rozsahu výživného preto treba vychádzať predovšetkým z toho, aká peňažná suma mesačne je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb detí, pričom medzi tieto potreby patria výživa vo vlastnom slova zmysle, hmotné potreby ako sú šatstvo, bielizeň, náklady na bývanie, ako aj potreby súvisiace s rozširovaním a prehľbovaním vzdelania detí, rozvojom ich záujmov na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby, t.j. všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje život kultúrneho človeka v súčasnosti. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa, jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú, má výživné zabezpečovať primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov. Odôvodnené potreby detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky sú spravidla rovnaké, pokiaľ nie sú v určitom konkrétnom prípade zvýšené v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu, finančnej náročnosti, záujmovej alebo športovej činnosti, prípadne ak rozumové schopnosti dieťaťa odôvodňujú nadštandardné vzdelávanie dieťaťa, pričom ide o všeobecne známu skutočnosť, ktorú nie je potrebné osobitne dokazovať. Dokazovať treba len nadštandardné výdavky, resp. potreby dieťaťa, ktoré vybočujú z rámca potrieb iných detí v rovnakom veku. Pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti je súd povinný prihliadať aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Na strane povinných rodičov dieťaťa súd zisťuje ich reálne príjmy, celkové majetkové pomery, nevyhnutné životné náklady a prihliada aj na ich ďalšie zákonné vyživovacie povinnosti. Žiadny účinný zákon v SR však nezakotvuje povinnosť rodičov pracovať. Preto je potrebné zisťovať potencionálnu životnú úroveň rodiča, ktorá je limitovaná okrem majetkových pomerov aj jeho finančnými nárokmi na zabezpečenie uspokojenia jeho potrieb. Pri určovaní miery životnej úrovne môže súd vziať do úvahy zistenie a vyčíslenie mesačných nákladov povinného rodiča. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov a pokiaľ životná úroveň jedného z nich predstavuje vyšší životný štandard, možno očakávať, že rovnaký štandard umožní svojmu dieťaťu formou výživného, čo je v súlade s požiadavkou, že dieťa rodičov, ktorý nežijú spolu, má mať takú životnú úroveň, ako keby spolužitie rodičov existovalo. Súd konštatuje, že úlohou rodičov je si túto životnú úroveň zvyšovať, pokiaľ ale rodič takúto snahu neprejaví, táto nie je v najlepšíšom záujme maloletého dieťaťa!

32. Matka navrhovala priznať zvýšené výživné od podania návrhu, čo súd považoval za dôvodné a priznal navrhovateľke zmeškané výživné za obdobie od podania návrhu dňa 04.07.2023 do 19.10.2023 v sume 782,35 Eur. Súd zročné výživné povolil otcovi splácať v sume 100,-Eur spolu s bežným výživným až do jeho zaplatenia, a to pod hrozbou straty výhody splátok. Súd pri určovaní výšky splátok zohľadnil dobu splatnosti zročného výživného, jeho výšku, ako aj potencionálny príjem otca.

33. Vzhľadom na uvedené súd zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec sp.zn. 6P/30/2021 zo dňa 05.09.2022, právoplatného dňa 19.09.2022.

34. Podľa § 52 Zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len ako „CMP“), žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Lučenec. Odvolanie môže podať účastník, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd Žilina.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každá strana sporu dostala jeden rovnopis odvolania. Ak strana sporu nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jej trovy.

Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 358 Civilného sporového poriadku, odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 359 Civilného sporového poriadku, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a/ neboli splnené procesné podmienky,
- b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne, alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 Civilného mimosporového poriadku, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 64 Civilného mimosporového poriadku, zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Podľa § 44 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.

Ak účastník konania nesplní povinnosť, ktorú mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený účastník môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 376 Civilného mimosporového poriadku ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Podľa § 63 ods. 1 Exekučného poriadku ak podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu možno vykonať

- a) zrážkami zo mzdy a z iných príjmov,
- b) príkázaním pohľadávky,
- c) predajom hnuteľných vecí,
- d) predajom cenných papierov,
- e) predajom nehnuteľnosti,
- f) predajom podniku,
- g) príkazom na zadržanie vodičského preukazu.